

Advokatrådet

ADVOKAT
SAMFUNDET

Arbejdsskadestyrelsen
Sankt Kjelds Plads 11

2100 København Ø

ler@ask.dk + pkh@ask.dk

KRONPRINSESSEGADE 2
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98
FAX 33 36 97 50

DATO: 9. januar 2014
SAGSNR.: 2014 - 4
ID NR.: 271795

Høring - over lovforslag nr. L 104 om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion

Ved e-mail af 20-12-2013 har Arbejdsskadestyrelsen anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte forslag.

Advokatrådet har ikke bemærkninger til det fremsendte høringsmateriale.

Med venlig hilsen

Torben Jensen

Arbejdsskadestyrelsen
Sankt Kjelds Plads 11
Postboks 3000
2100 København Ø

Att. Leif Rasmussen, j.nr. 2013-0009422

16. januar 2014

Høringssvar over lovforslag L 104 om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion

J.nr. 2014-0017-01429
Cpr.nr.

I henhold til brev af 10. december 2013 skal vi bemærke, at vi ikke har yderligere kommentarer til lovforslaget, og henviser til vores brev af 18. november 2013.

Ankestyrelsen
Amaliegade 25
Postboks 9080
1022 København K

Venlig hilsen

Tel +45 3341 1200
Fax +45 3341 1400
ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk
www.ast.dk

Mikael Kielberg

EAN-nr:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring

Arbejdsskadestyrelsen

Att. Leif Rasmussen (ler@ask.dk) og Preben K. Hansen (pkh@ask.dk)

10. januar 2014

Ref. nr. AES-01-01

00030219

Oplys venligst ved
henvendelse

Høringssvar til udkast til lovforslag om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion, j.nr. 2013-0009422

Arbejdsmarkedet:
Erhvervssygdomssikring
Kongens Vænge 1
3400 Hillerød

Under henvisning til høring af 20. december 2013 om ovennævnte udkast til lovforslag skal Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring (AES) komme med følgende bemærkninger.

Tlf.: 48 20 58 41

www.atp.dk

CVR-nr.: 21169291

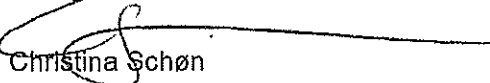
AES kan konstatere, at der i forhold til det tidligere udsendte lovforslag er sket en udvidelse af den berettigede personkreds. AES kan i øvrigt henholde sig til sit tidligere fremsendte høringssvar af 15. november 2013 for så vidt angår lovforslagets manglende beskrivelse af den proces, der skal være mellem AES og Arbejdsskadestyrelsen, når der optræder lægeerklæringer, transportudgifter m.v. fra både sagsbehandlingen efter arbejdsskadesikringsloven og efter dette lovforslag.

Telefontid

Man-tors: 8.00-16.00

Fredag: 8.00-15.30

Venlig hilsen

Christina Schøn

Preben K. Hansen

Fra: Samira Khan Thrane [samira@cs.dk]
Sendt: 17. januar 2014 13:39
Til: Leif Rasmussen; Preben K. Hansen
Emne: VS: høring over lovforslag LF 104 om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte

Vedhæftede filer: Høringsbrev 201213.doc; L104 2013.pdf

Centralforeningen for Stampersonel (CS) har modtaget lov om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte veteraner, og har følgende bemærkninger:

Det er med stor tilfredshed, at vi kan konstatere, at personkredsen udvides, således at også andre end udsendte fra Forsvaret bliver omfattet.

CS mener dog, at man bør overveje, at også andre diagnoser end PTSD anerkendes med samme lave dokumentationsniveau, når det drejer sig om udsendt personel. Det er ikke nødvendigvis kun PTSD som de udsendte rammes af efter en traumatisk hændelse. Det kan være depression, personlighedsændring mm. Og disse diagnoser burde i rette sammenhæng også kunne omfattes af den fremtidige lov.

Hvis der er spørgsmål eller andet, kan der rettes henvendelse til undertegnende.

Med venlig hilsen
 Samira Khan Thrane
 Specialkonsulent
 Telefon: 36 90 89 34
 E-mail: skt@cs.dk
 Web: www.cs.dk

CENTRALFORENINGEN FOR STAMPERSONEL

SAMMENHOLD STYRKER

Fra: Leif Rasmussen [<mailto:LER@ask.dk>]

Sendt: 20. december 2013 14:01

Til: samfund@advokatsamfundet.dk; ac@ac.dk; ast@ast.dk; pote@atp.dk; AMS - BER; ase@ase.dk; avs-slagelse@stofanet.dk; ckr@eoqs.dk; cs@cs.dk; Co10@skaf-net.dk; info@cfu-net.dk; da@da.dk; dfi@dfi.dk; dommerforeningen@gmail.com; sekretaer.retspolitik@gmail.dk; ff@faengselsforbundet.dk; dj@journalistforbundet.dk; ds@socialrdg.dk; regioner@regioner.dk; dt@datatilsynet.dk; formand@blaabaretter.dk; fa@fanet.dk; kontakt@folkogsikkerhed.dk; jan.brun@hotmail.com; fp@forsikringogpension.dk; fce@fce.dk; fpt@mil.dk; flo-stk@mail.tele.dk; fko@fmil.dk; ftf@ftf.dk; hk@hk.dk; hod@hod.dk; mail@hprd.dk; hkkf@hkkf.dk; ida@ida.dk; kto@kto.dk; kl@kl.dk; formand-krigsveteran.dk@hotmail.com; kaf@kaf.dk; pol.sekr@krifa.dk; lederne@lederne.dk; inga.lund@turbopost.dk; lap@lap.dk; lo@lo.dk; lc@skaf-net.dk; oao@oaoa.dk; soldaterlegatet@soldaterlegatet.dk; kontakt@ssop.dk; mail@dukh.dk; dch@dch.dk; hoeringer@dommerfm.dk; post@domstolsstyrelsen.dk; anne.heckscher@kriminalforsorgen.dk; kake@domstol.dk; info@jobraadgiverne.dk; pba@praesteforening.dk; kff@kff.dk; kaf@kaf.dk; pol.sekr@krifa.dk; formand@ptsdidanmark.dk; landsforeningen@sind.dk; inga.lund@turbopost.dk; bibi.myrhoj@kriminalforsorgen.dk; jka001@politi.dk; mail@politiforbundet.dk; post@retssikkerheds-fonden.dk; rigsadvokaten@ankl.dk; politi@politi.dk; sc@rflam.dk; post@udsatte.dk; sl@sl.dk; atp@atp.dk; fsd@rk.dk; lcs@ankl.dk; sa1@ankl.dk; hanne-margrethe.duus@kriminalforsorgen.dk; kake@domstol.dk; info@jobraadgiverne.dk; pba@praesteforeningen.dk; kff@kff.dk

København, den 17. januar 2014
j.nr. 2014 - 15

Arbejdsskadestyrelsen
Sankt Kjelds Plads 11
Postboks 3000
2100 København Ø

Høringsvar over forslag nr. L 104 om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion (PTSD).

Dansk Psykolog Forening har modtaget ovennævnte forslag med anmodning om eventuelle bemærkninger.

Dansk Psykolog Forening støtter lovforslagets sigte om udvidelse af personkredsen samt lempelsen af dokumentationskravet for debut af PTSD med henblik på erstatning og godtgørelse til de ramte.

Vi vil dog gøre opmærksom på særligt ét forhold som, vi finder, bør ændres i lovteksten. Det drejer sig om forslaget § 2 om den faggruppe, der ifølge lovforslaget skal have kompetencen til at undersøge og diagnosticere de pågældende personer for posttraumatiske belastningsreaktioner.

Det skal ifølge lovforslaget være speciallæger i psykiatri.

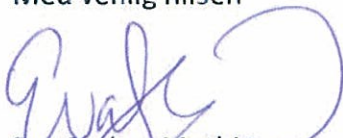
Vi opfordrer til også at anvende specialpsykologer i psykiatri til denne opgave, og at det indføres i lovteksten. Der er pt. 69 specialpsykologer, som har de nødvendige uddannelsesmæssige forudsætninger for selvstændigt at kunne foretage diagnostisk udredning, og der er flere på vej.

Dansk Psykolog Forening finder det er ressourcspild ikke at udnytte de kompetencer, som samfundet bevidst har skabt qua specialpsykologuddannelsen for at rette op på manglen på psykiatere, der henvises til lovebekendtgørelse nr. 1303 af 25. november 2010 om specialuddannelse af psykologer i børne- og ungdomspsykiatri og psykiatri. En uddannelse som tager sigte på at give psykologer særlige funktionsområder, herunder at varetage psykopatologisk diagnostisk udredning, jf. § 2 i bekendtgørelsen om specialuddannelse af psykologer i børne- og ungdomspsykiatri og psykiatri.¹

Ved at anvende både speciallæger og specialpsykologer i psykiatri til diagnosticeringen af PTSD fremmes sagsbehandlingen til gavn for de sygdomsramte, som hurtigere vil kunne blive diagnosticeret og dermed hurtigere vil kunne få en afgørelse om erstatning.

Med venlig hilsen

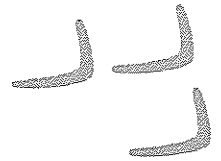

Eva Secher Mathiasen
Formand

¹ "§ 2. Specialpsykologen er ansvarlig for sin virksomhedsudøvelse i henhold til sin autorisation som psykolog, jf. lov om psykologer. Funktionsområder for en specialuddannet psykolog i børne- og ungdomspsykiatri eller psykiatri omfatter:

- 1) Praktiske psykopatologiske kliniske færdigheder i forhold til patienter inden for børne- og ungdomspsykiatrien henholdsvis psykiatrien, herunder:
  - a) at varetage klinisk psykopatologisk undersøgelses-, behandlings- og forløbsplaner
  - b) at varetage psykopatologisk diagnostisk udredning
  - c) at varetage psykologisk behandling
  - d) at medvirke til sikring af formidling, vejledning og behandling med henblik på at fremme psykisk sundhed og forebygge følgevirkninger af psykisk sygdom
- 2) Medvirken til koordinering, samt tværfagligt og tværsektorielt samarbejde, herunder:
  - a) tilrettelæggelse og koordination af udrednings- og behandlingsprogrammer i henhold til den fastlagte behandlingsplan
  - b) fremme og sikre kontinuitet og sammenhæng i det samlede patientforløb, herunder sikring af at den psykiatriske patient og de pårørende informeres om behandlingsforløbet
  - c) at fremme og sikre at den samlede indsats tager udgangspunkt i patientens og de pårørendes ønsker og ressourcer
  - d) at fremme et tværfagligt og tværsektorielt samarbejde vedrørende psykiatriske patienter
- 3) Kvalitetsudvikling og undervisning, herunder:
  - a) at iværksætte og deltage i udviklings- og forskningsprojekter med fokus på indsatsen i relation til behandling af patienter med psykopatologiske tilstande, herunder at forholde sig kritisk analyserende til ny viden på området samt medvirke til implementering heraf
  - b) at medvirke til at fremme og sikre den faglige kvalitet i behandlingsforløbene indenfor det pågældende område
  - c) at medvirke ved uddannelse af psykologer indenfor psykiatrien, herunder psykologer, der skal uddannes til specialpsykologer i børne- og ungdomspsykiatri og psykiatri"

Arbejdsskadestyrelsen
Sankt Kjelds Plads 11
2100 København Ø

Sendt til: ler@ask.dk og pkh@ask.dk

15. januar 2014

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

CVR-nr. 11-88-37-29

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

E-mail
dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

J.nr. 2013-112-0265
Sagsbehandler
Kasper Frederiksen
Direkte 3319 3235

Vedrørende høring over lovforslag nr. L 104 om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion

Ved e-mail af 20. december 2013 har Arbejdsskadestyrelsen anmodet om Datatilsynets eventuelle bemærkninger til ovennævnte lovforslag.

Arbejdsskadestyrelsen har oplyst i sit høringsbrev, at nærværende lovforslag er en ændret version af det udkast til lovforslag, som Datatilsynet blev hørt over ved e-mail af 4. november 2013. Om de foretagne ændringer er det oplyst, at den berettigede personkreds er udvidet, ligesom der er foretaget en række andre ændringer af primært teknisk karakter.

Den nye høring giver på denne baggrund ikke umiddelbart Datatilsynet anledning til at komme med bemærkninger.

Dette brev sendes også til Justitsministeriets Lovafdeling til orientering.

Med venlig hilsen

Kasper Frederiksen

Preben K. Hansen

Fra: Leif Rasmussen

Sendt: 15. januar 2014 08:33

Til: Preben K. Hansen

Emne: VS: bemærkninger til lovforslag LF 104 [djoef-Id:409868]

Venlig hilsen

Leif Rasmussen
Specialkonsulent
Politisk Juridisk Sekretariat

Direkte: 72206284
Mobil:
Epost: LER@ask.dk
Sikker Epost: ask@ask.dk

Arbejdsskadestyrelsen

Sankt Kjelds Plads 11 • 2100 København Ø • Telefon +4572206000 • Fax +4572206020 • Web www.ask.dk

---

Fra: Preben Rohde [<mailto:pro@djoef.dk>]

Sendt: 14. januar 2014 17:16

Til: Leif Rasmussen

Emne: bemærkninger til lovforslag LF 104 [djoef-Id:409868]

Bemærkninger til lovforslag LF 104.

DJØF har fået fremsendt ovennævnte lovforslag til eventuelle bemærkninger fra AC - og er blevet bedt om at fremsende eventuelle bemærkninger direkte til arbejdsskadestyrelsen.

Djøf finder at personkredsen bør udvides til også at omfatte personer, som er udsendt af danske humanitære hjælpeorganisationer, f.eks. Dansk Røde Kors og Folkekirkens Nødhjælp.

I og med at udsendte fra danske humanitære organisationer kan arbejde i samme områder og med samme formål og endda naturligt samarbejde om opgaveløsningen med udsendte statsligt ansatte, findes kravet om, at man skal være udsendt af en statslig myndighed påfaldende og at der ikke er sagligt belæg for at en udsendt fra en dansk hjælpeorganisation skal stilles ringere i den situation.

Herudover har Djøf ikke bemærkninger til lovforslaget.

Med venlig hilsen

Preben Rohde
Chefkonsulent / Forhandlingsafdelingen

DJØF

Telefon: 33 95 97 00

Direkte: 33 95 99 05

E-mail: pro@djoef.dk

Gothersgade 133, 1123 København K

Besøg www.djoef.dk

Arbejdsskadestyrelsen
Sankt Kjelds Plads 11
2100 København Ø

Sønderborg, den 23. december 2013

Vedr. Deres sagsnr.: 2013-0009422.

Arbejdsskadestyrelsen har ved brev af 20. december 2013 anmodet om Dommerfuldmægtigforeningens eventuelle bemærkninger til lovforslag nr. L 104 om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion.

Foreningen skal i den anledning meddele, at foreningen ikke har bemærkninger.

Dette høringssvar sendes elektronisk til: ler@ask.dk og pkh@ask.dk

På foreningens vegne

Jacob Hinrichsen

Høringsansvarlig
Dommerfuldmægtigforeningen

Preben K. Hansen

Emne: SV: høring over lovforslag LF 104 om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte

---

Fra: MAILBOX_FA [mailto:fa@fanet.dk]

Sendt: 6. januar 2014 09:42

Til: Leif Rasmussen

Cc: Lars Djernæs

Emne: SV: høring over lovforslag LF 104 om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte

FA takker for Arbejdsskadestyrelsens høringsbrev af 20. december 2013. FA har ingen bemærkninger til lovforslaget.

Med venlig hilsen

Aase Asmussen
Advokatsekretær
asm@fanet.dk

Telefon: +45 3391 4700
Direkte: +45 3338 1620

Finanssektorens Arbejdsgiverforening

Amaliegade 7
1256 København K

Besøg os på www.fanet.dk og abonnér på [vores nyhedsmail](#)

Preben K. Hansen

Fra: FMN-ELI Lippert, Eva [eli@fmn.dk]

Sendt: 16. januar 2014 16:10

Til: Leif Rasmussen; Preben K. Hansen

Emne: Svar på høring af 20. december 2013 om lovforslag vedrørende sent diagnosticeret PTSD
[RELEASABLE TO INTERNET TRANSMISSION]

RELEASABLE TO INTERNET TRANSMISSION

Kære Leif Rasmussen og Preben K. Hansen

Forsvarsministeriet har modtaget høring af 20. december 2013 om lovforslag vedrørende sent diagnosticeret PTSD.

Det fremsendte lovforslag giver ikke anledning til bemærkninger fra Forsvarsministeriet.

Med venlig hilsen

Eva Lippert

Fuldmægtig

Personalekontoret

Forsvarsministeriet

RELEASABLE TO INTERNET TRANSMISSION

Vi goer opmaerksom paa, at denne e-mail kan indeholde information, der kun er beregnet for modtageren. Hvis du ved en fejltagelse har modtaget e-mailen, maa du ikke anvende indholdet i nogen sammenhaeng og vi beder dig venligst informere afsender om fejlen ved at bruge besvar-funktionen. Samtidig beder vi dig slette alle kopier af e-mailen i dit system uden at videresende eller kopiere den. Selvom e-mailen og enhver vedhaeftet fil efter vores overbevisning er fri for virus og andre fejl, som kan paavirke computeren eller it-systemet, hvori den modtages og laeses, aabnes den paa modtagerens eget ansvar. Vi paatager os ikke noget ansvar for tab eller skade, som er opstaaet i forbindelse med at modtage eller aabne e-mailen. Hvis du har problemer med at aabne vedhaeftede filer, kan du finde information paa dette link <http://forsvaret.dk/FKIT/Pages/winmail.aspx> .

Please note that this message may contain confidential information. If you have received this message by mistake, please inform the sender of the mistake by sending a reply, and then delete the message from your system without making, distributing or retaining any copies of it. Although we believe that the message and any attachments are free from viruses and other errors that might affect the computer or IT system where it is received and read, the recipient opens the message at his or her own risk. We assume no responsibility for any loss or damage arising from the receipt or use of this message. If you are having trouble opening attached files, you can get further information via this link <http://forsvaret.dk/FKIT/Pages/winmail.aspx>

Veteranloven udvides - men er det nok?

Flere personer omfattes af lovforslagets lavere krav til dokumentation for symptom debut. Men en række veteraner vil fortsat ikke kunne få deres sager anerkendt, da de har fået stillet en "forkert" diagnose i forhold til lovforslaget. FTF ønsker at lovforslaget udvides til også at dække andre psykiske diagnoser end PTSD.

FTF har modtaget lov om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte veteraner og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion i høring og har følgende bemærkninger:

Det er med glæde, at vi kan konstatere, at den omfattede personkreds er blevet udvidet i forhold til det oprindelige lovforslag, således at personer udsendt af ikke blot Forsvarsministeriet men også af Justitsministeriet og Udenrigsministeriet er omfattet af lovens lave dokumentationskrav.

Regeringen bør dog fortsat overveje, hvorvidt andre diagnoser end PTSD, bør kunne anerkendes med samme lave krav til dokumentationsniveauet for symptomdebut, som der i lovforslaget lægges op til for PTSD. En person som har været udsat for traumatiske hændelser under udsendelsen udvikler ikke nødvendigvis PTSD eller PTSD delayed onset. I mange tilfælde vil en traumatiseret udvikle andre psykiske lidelser som eksempelvis personlighedsændring efter katastrofeoplevelse og depression. Disse diagnoser anerkendes i dag i Erhvervssygdomsudvalget efter lov om arbejdsskadesikring §7, stk. 1, nr. 2., om arbejdet særlige art, også her er der krav til dokumentation for symptomdebut. Kravene har ikke været forvaltet ligeså rigtigt, som kravene til dokumentation for symptomdebut ved PTSD sagerne. Men for de relevante lidelser er der krav om, at skadelidte skal kunne dokumentere symptomdebut inden for få måneder efter traumets ophør. Som tilfældet er for udsendte med PTSD kan lidelsen være medvirkende til, at der ikke sker henvendelse til læge eller til Arbejdsskadestyrelsen umiddelbart efter symptomerne viser sig - dette med risiko for at symptomerne ikke kan dokumenteres på et tidligt tidspunkt i en senere arbejdsskadesag.

Det fremgår af høringen, at formålet med lovforslaget er at etablere en særlig erstatningsordning, der kan samle op på de sager, hvor sygdommen posttraumatisk belastningsreaktion ikke har kunnet/kan anerkendes efter arbejdsskadesikringsloven, fordi kravene til dokumentation

for sygdomsdebut ikke er opfyldt. Beskæftigelsesminister Mette Frederiksen har tidligere udtalt, at: " Vi har et fælles ansvar for mennesker, vi har sendt ud på missioner og i krig - og som kommer hjem efter voldsomme oplevelser, der kan påvirke både dem og deres familier utroligt hårdt mange år frem. Det ansvar har jeg været meget optaget af, siden jeg første gang hørte om veteraner, der ikke fik anerkendt de psykiske problemer, deres udsendelse havde ført med sig". Hvis ministeren og regeringen ønsker at indfri løftet om at hjælpe hjemvendte veteraner, bør lovforslaget omfatte alle de relevante diagnoser, således at det ikke skal være afgørende for anerkendelse om man har udviklet eksempelvis personlighedsændring efter katastrofeoplevelse eller PTSD.

Arbejdsskadestyrelsen
Att.: Leif Rasmussen

Sendt elektronisk

Fængselsforbundet

Hovedkontoret

Ramsingsvej 28 A

2500 Valby

Telefon 72 55 99 76

Fax 72 55 99 90

ff@faengselsforbundet.dk

Partshørings svar over lovforslag nr. L 104 om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion – Jeres j.nr. 2013-0009422

Fængselsforbundet er naturligvis tilfreds med, at den berettigede personkreds nu er udvidet til også at omfatte andre statsansatte end kun soldater.

Forbundet er opmærksom på, at lovforslaget alene omhandler udsendelser i tjenstligt medfør til områder i udlandet, hvor danske statsansatte deltager i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver.

Men efter vores opfattelse bør traumatiserede hændelser af samme art som udgangspunkt behandles ens, uanset hvilket arbejde man har, og uanset hvor situationerne sker.

Inden for Danmarks grænser opstår der også sammenlignelige katastrofelignende situationer, og hvor skadelidtes og de som forestår hjælp og debriefing mv. heller ikke er opmærksomme på dokumentationskravene i arbejdsskadesikringsloven.

Tilsvarende kunne man tænke sig situationer, hvor der stilles andre krav til dokumentation eller belastning til tidligere udsendte soldater ansat i nye job i staten. Kriminalforsorgen har en del tidligere udsendte soldater ansat som fængselsbetjente.

Med venlig hilsen

René Larsen
Forbundssekretær

Preben K. Hansen

Fra: Carl Henning G. Johnsen [Carl@hod.dk]

Sendt: 16. januar 2014 12:58

Til: Leif Rasmussen; Preben K. Hansen

Emne: Bemærkninger i relation til L 104

Vedhæftede filer: image001.jpg

Hovedorganisationen af Officerer i Danmark (HOD) har via Akademikerne modtaget lov om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte veteraner og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion i høring og har følgende bemærkninger:

Det er med glæde, at vi kan konstatere, at den omfattede personkreds er blevet udvidet i forhold til det oprindelige lovforslag, og som foreslået af HOD i tidligere høringssvar, således at personer udsendt af ikke blot Forsvarsministeriet men også af Justitsministeriet og Udenrigsministeriet er omfattet af lovens lave dokumentationskrav.

Det bør dog fortsat overvejes, om ikke andre diagnoser end PTSD bør kunne anerkendes med samme lave krav til dokumentationsniveauet for symptomdebut, som der i lovforslaget lægges op til for PTSD. En person som har været udsat for traumatiske hændelser under udsendelsen udvikler ikke nødvendigvis PTSD. Ofte vil der optræde andre psykiske lidelser i form af eksempelvis personlighedsændring efter katastrofeoplevelse og depression. Også for disse lidelser bør dokumentationskravene lempes.

Med venlig hilsen

Carl Henning G. Johnsen

Konsulent
Mob. 2163 3646

Hovedorganisationen af Officerer i Danmark - +45 3315 0233
Olof Palmes Gade 10 - DK-2100 København Ø - www.hod.dk

Preben K. Hansen

Emne: VS: VS: høring over lovforslag LF 104 om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte

---

Fra: HPRD [mailto:hprd@hprd.dk]

Sendt: 17. januar 2014 18:16

Til: Leif Rasmussen

Cc: Jan Hjortshøj - HPRD

Emne: SV: VS: høring over lovforslag LF 104 om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte

Hovedorganisationen for Personel af Reserven i Danmark (HPRD) skal hermed bekræfte modtagelsen af høring over lovforslag LF 104 om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte.

Foreningen har ingen bemærkninger til lovforslaget.

Med venlig hilsen

Hovedorganisationen for Personel af Reserven i Danmark

Peter H. Lynard

Telefon: 3314 1601

Fax: 3314 3667

E-mail: mail@hprd.dk

Nr. 061.00-00018

Dato 17. januar 2014

Til:
Arbejdsskadestyrelsen

Hærens Konstabel- og Korporalforenings bemærkninger til lovforslag nr. L 104 om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion, sendt i ekstern høring den 20. december 2013 med svarfrist 17. januar 2014.

Indledningsvis finder HKKF det positivt, at personkredsen nu bliver udvidet til at omfatte alle, der på statens vegne bliver sendt til områder i udlandet, hvor danske statsansatte deltager i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver.

Det er fortsat HKKF' opfattelse, at særloven er for snæver i sit anvendelsesområde ved alene at omfatte veteraner m.fl. med diagnosen PTSD uden lægelig dokumentation for symptomdebut. Veteraner med andre psykiske sygdomme/belastningsreaktioner end PTSD vil have de samme vanskeligheder med at dokumentere symptomdebut.

HKKF ser mange veteraner med andre diagnoser så som "personlighedsforandring som følge af traumatiske oplevelser", "uspecificeret belastningsreaktion", angst og depression. Når disse sager afvises efter arbejdsskadesikringsloven er det som ved diagnosen PTSD ofte på grund af manglende dokumentation for tidsmæssig sammenhæng mellem udsættelse for belastning og symptomdebut.

Der er derfor risiko for, at der med særloven dannes et diagnose hierarki, og at det vil medføre en u hensigtsmæssig forskelsbehandling mellem veteraner m.fl. med varige psykiske skader efter udsendelse. Det betyder, at selvom de enkelte veteraner m.fl. har været udsat for de samme belastende oplevelser og efterfølgende er lige invaliderede af psykiske efterreaktioner, vil de blive stillet meget forskelligt socialt og økonomisk.

Det er derfor HKKF's opfattelse, at særloven kun løser et begrænset problem for en relativt begrænset gruppe af veteraner m.fl. Og det er vores vurdering, at dette problem alene er opstået som følge af en meget standardiseret administrativ praksis fra Arbejdsskadestyrelsens side – kravet om udelukkende at anvende samtidige lægelige oplysninger som dokumentation for symptomdebut. HKKF skal henvise til vores bemærkninger i vores høringsvar af 15. november 2013.

Det giver ingen mening alene at stille krav om lægelig dokumentation for symptomdebut i en situation, hvor det ikke er almindeligt eller sædvanligt at søge læge ved symptomer. Det betyder, at det vil være ganske tilfældigt, om man er omfattet af arbejdsskadesikring eller ikke. Da særloven alene omfatter gruppen af veteraner m.fl. med PTSD, og da det alene er i forhold til denne gruppe, at kravene til dokumentation for symptomdebut vil kunne lappes, er det tvingende nødvendigt, at der arbejdes med en individualiseret og konkret bevis-

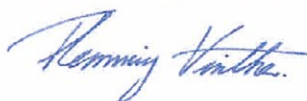
førelse i de enkelte sager, så den enkelte skadelidte ikke mødes med et generelt krav om en usædvanlig adfærd, det vil sige kravet om at søge læge ved de første tegn på symptomer.

Hvis indførelsen af særloven betyder, at der fastlægges en administrativ praksis, hvor der ensidigt fokuseres på samtidig lægelig dokumentation for symptomdebut, og princippet om den frie bevisbedømmelse dermed tilsidesættes, vil det få meget alvorlige og uheldige konsekvenser for veteraner m.fl.'s mulighed for at rejse krav efter arbejdsskadesikringsloven og dermed deres retssikkerhed. Det kommer til at betyde, at de veteraner og andre, hvis psykiske sygdom i øvrigt ikke opfylder de gældende kriterier for diagnosen PTSD, vil få langt sværere ved at få anerkendt deres sager.

Særloven bliver således et tiltag, der måske nok letter adgangen til anerkendelse af psykiske skader for en mindre gruppe veteraner, men til gengæld gør det langt sværere for de øvrige veteraner og andre at få en fair og kvalitativ behandling af deres psykiske skader.

Der henvises i øvrigt til HKKF's bemærkninger til udkast til Lov om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion af 15. november 2013.

Med venlig hilsen

Flemming D. Vinther
Forbundsformand

**Arbejdsskadestyrelsen
Sankt Kjelds Plads 11
2100 København Ø**

Att.: Leif Rasmussen (ler@ask.dk) og Preben K. Hansen (pkh@ask.dk)

København den 13. januar 2014

Høring over lovforslag nr. L 104 om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion

Jobrådgivernes Brancheforening har ingen særlige bemærkninger til ovennævnte forslag.

Med venlig hilsen
Jobrådgivernes Brancheforening

Jørgen Borre Larsen
Direktør
Mobil: 20 58 12 33
Mail: jbl@jobraadgiverne.dk

JUSTITSMINISTERIET

Administrationsskiftningen

Arbejdsskadestyrelsen
ler@ask.dk

Dato: **17 JAN. 2014**
Kontor: Personalekontoret
Sagsbeh: Tina Chris Møgenesen
Sagsnr.: 2013-0350-0024
Dok.: 1037482

Ved e-mail af 20. december 2013 har Arbejdsskadestyrelsen sendt LF 104 om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte i høring.

Justitsministeriet har ikke yderligere bemærkninger til lovforslaget.

Med venlig hilsen

Anne Fode

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jmi@jm.dk

Arbejdsskadestyrelsen
Sankt Kjelds Plads 11
2100 København Ø

Att.:

Leif Rasmusen, ler@ask.dk

Preben K. Hansen, pkh@ask.dk

Høringssvar - lovforslag nr. L 104 om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion

Som svar på høring over lovforslag nr. L 104 om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion kan KL oplyse følgende:

KL besvarede den 16. november 2013 høring over et udkast til ovennævnte lovforslag. På sit møde den 5. december 2013 godkendte KL's Løn- og personaleudvalg dette høringssvar. Det skete med følgende bemærkninger:

Ganske vist påtager staten sig med lovforslaget at yde erstatning til tidligere udsendte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion (PTSD).

Men herudover har kommunerne betydelige omkostninger til at hjælpe tidligere udsendte soldater og andre statsansatte, når de vender tilbage efter deltagelse i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver i statens tjeneste – ofte med meget svære problemer.

KL finder, at staten som arbejdsgiver i langt højere grad end tilfældet er, burde påtage sig ansvaret for sine ansatte – også det økonomiske ansvar for at afhjælpe de problemer, disse ansatte i en række tilfælde vender hjem med efter udsendelse i statens tjeneste.

Med venlig hilsen

Marianne Brinch-Fischer

Preben Meier Pedersen

Den 3. januar 2014

Sags ID: SAG-2013-06935

Dok.ID: 1792534

PMP@kl.dk

Direkte 3370 3819

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

www.kl.dk

Side 1/1

Arbejdsskadestyrelsen
ajj@ask.dk, pkh@ask.dk, ler@ask.dk

Den 17. januar 2014

Forny et høring over lovforslag nr. L 104 om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion

Arbejdsskadestyrelsen har bedt om bemærkninger til forslag til lov om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion.

Lovforslaget blev første gang sendt i høring den 4. november 2013. Efterfølgende er der foretaget en række ændringer af lovforslaget, herunder er den berettigede personkreds udvidet, ligesom der er foretaget andre ændringer af primært teknisk karakter. På baggrund af ændringerne af personkredsen sendes forslaget i en ny ekstern høring.

Lovforslaget er en opfølgning på Folketingets vedtagelse nr. V57 af 23. april 2013. Formålet med lovforslaget er at etablere en særlig erstatningsordning, der kan samle op på de sager, hvor sygdommen posttraumatisk belastningsreaktion ikke har kunnet/kan anerkendes efter arbejdsskadesikringsloven, fordi kravene til dokumentation for sygdomsdebut ikke er opfyldt.

LO har følgende bemærkninger til lovforslaget:

LO finder det positivt at det oprindelige forslag udvides til en bredere personkreds, så der ikke i relation til anerkendelser af sager om sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion efter denne lov gøres forskel mellem udsendte på Forsvarsministeriets område og udsendte på andre ministeriers område.

Når det er sagt finder LO det fortsat problematisk – jf. LO's oprindelige høringssvar, at forslaget introducerer en "knopskydning", hvor stillingsbetegnelsen er en afgørende faktor for om en skade kan anerkendes.

Principielt finder LO det således ikke hensigtsmæssigt at indføre særordninger i forbindelse med arbejdsskadesystemet, som stiller varierende krav til dokumentation eller belastning for særlige faggrupper.

Traumatiserede hændelser af samme art bør som udgangspunkt behandles ens, uanset hvilket arbejde man har svarende til gældende retstilstand i arbejdsskadesikringsloven. Her er systematikken i Erhvervssygdomsfortegnelsen bygget op over diagnose og belastning og er neutralt i forhold til faggrupper.

Vi fastholder således de synspunkter som vi afgav i forbindelse med den første høring om L104 i LO's høringssvar af 18. november 2013, hvortil der i øvrigt henvises.

Med venlig hilsen

Lizette Risgaard

Arbejdsskadestyrelsen
Sankt Kjelds Plads 11
Postboks 3000
2100 København Ø

Att: Leif Rasmussen og Preben K. Hansen

København
den 15. januar 2014

Høringssvar til lovforslag nr. L 104 om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion

Arbejdsskadestyrelsen har bedt om bemærkninger til ovennævnte lovforslag.

Lederne har noteret sig, at formålet med lovforslaget er at etablere en særlig erstatningsordning for tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion, der kan samle op på de sager, hvor sygdommen posttraumatisk belastningsreaktion ikke har kunnet/kan anerkendes efter arbejdsskadesikringsloven, fordi kravene til dokumentation for sygdomsdebut ikke er opfyldt.

Lederne har i øvrigt ingen bemærkninger til lovforslaget.

Med venlig hilsen

Lars Andersen

Lederne

Vermlandsgade 65
2300 København S

Telefon 3283 3283
Telefax 3283 3284

www.lederne.dk

Arbejdsskadestyrelsen
Sankt Kjelds Plads 11
Postboks 3000
2100 København Ø
Att.: Leif Rasmussen

Journalnr. 2013-00990
17. januar 2014
FO/dc

Vedrørende høring over lovforslag nr. L 104 om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion

Politiforbundet skal i anledning af udsendte lovforslag af 20. december 2013 fremkomme med høringssvar. Politiforbundet skal helt indledningsvis henholde sig til det af Politiforbundet tidligere indsendte høringssvar.

Politiforbundet har med glæde konstateret at det nu fremsatte lovforslag indeholder en række positive og præciserede ændringer i forhold til udkastet. Selvsagt er det glædeligt at andre end soldater, herunder Politiforbundets medlemmer, nu bliver omfattet af loven.

Politiforbundet har bemærket, at polititjenestemænd, der på Justitsministeriets eller Udenrigsministeriets områder befinder sig i tekstanmærkning nr. 108 § 11 i Finansloven (Justitsministeriet) område og er udsendt af Danmark på baggrund af en beslutning truffet af Regeringen, Folketinget (Udenrigspolitisk nævn) eller en minister, vil være omfattet. Det samme gør sig gældende for ansatte i politiet, der varetager eksempelvis grænsebevogtninger eller yder bistand til sporsikring eller fastlæggelse af uidentificerede afdødes identitet, eller ansatte, der udsendes som bindeled mellem Rigspolitiet og de lokale myndigheder.

I lovforslag dateret den 4. november 2013 § 2, stk. 3, fremgår det, citat; "*når der foreligger en psykiatrisk speciallægeerklæring udstedt senere end 6 måneder efter belastningens ophør, hvori det er erklæret, at veteranen lider af PTSD, og at sygdommen sandsynligvis er opstået i tilknytning til dennes udsendelse, citat slut*".

I lovforslag L 104 af 20. december 2013, § 2, stk. 3, fremgår det, citat; "*når der foreligger en psykiatrisk speciallægeerklæring udstedt senere end 6 måneder efter belastningens ophør, hvori det erklæres, at den undersøgte person lider af PTSD.....citat slut*".

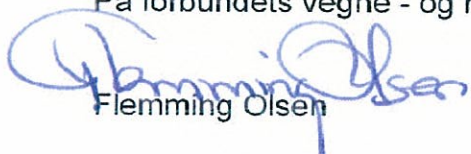
I bemærkningerne til L 104, side 4, spalte 2, afsnit 3 under pkt. 4.1, fremgår det, at såfremt det er sandsynligt, at sygdommen er opstået i tilknytning til og som følge af udsendelsen, vil det fremover som udgangspunkt være tilstrækkeligt...citat slut". Der ser hermed ud til at være lagt op til en lovmæssig stramning fra sandsynligvis lider af, til lider af.

Politiforbundet har en forventning om, at bemærkningerne i L 104 og det tidligere lovudkast er det, Regeringen mener med fremsættelsen af denne lov.

Politiforbundet har med undren noteret sig, at der i lovforslaget er indført en 30 årig forældelsesfrist, uagtet at der ikke i erhvervssygdomme er en sådan frist. Forældelsesfristen var da heller ikke medtaget i forrige udkast til lovforslag.

Afslutningsvis er det Politiforbundets opfattelse, at der med dette lovforslag er taget højde for et helt specifikt område. Lovforslaget løser stadig ikke, at de ansatte, der lider af en anden psykisk sygdom end PTSD (eller delayed onset PTSD), ikke har en rimelig adgang til erstatning, hvis den hidtidige praksis for beviskravet til både belastninger og sygdomsdebut opretholdes.

På forbundets vegne - og med venlig hilsen

Flemming Olsen

Arbejdsskadestyrelsen
Sankt Kjelds Plads 11
2100 København Ø

16. januar 2014
Jr.nr.: 2014-005-8
Sagsbehandler: rla

KONCERN HR

Polititorvet 14
1780 København V

Telefon: 4515 4515

E-mail: KoncernHR@politi.dk
Web: www.politi.dk

Att.: spec.kons. Leif Rasmussen,
Internationalt og politisk sekretariat
(PS)

Høringssvar vedr. lovforslag nr. L 104 om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion

Arbejdsskadestyrelsen har ved mail af 20. december 2013 anmodet om eventuelle bemærkninger til lovforslag nr. L 104 om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion.

Rigspolitiet har med stor tilfredshed noteret sig, at lovforslaget nu – i modsætning til det lovforslag, der blev sendt i høring den 4. november 2013 – ikke kun omfatter soldater, men alle statsansatte, herunder ansatte i politiet, der har været udsendt til løsninger af internationale opgaver i områder, hvor der foregår konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver.

Rigspolitiet har herefter ikke bemærkninger til lovforslaget.

Med venlig hilsen

Rikke Ladefoged
politiassessor

ASK

15 JAN. 2014

11

RIGSADVOKATEN

Arbejdsskadestyrelsen
Sankt Kjelds Plads 11
2100 København Ø

DATO 14. januar 2014

JOURNAL NR.

RA-2013-510-0031

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSER

SAGSBEHANDLER:RJE

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON 72 68 90 00
FAX 72 68 90 04

Ved e-mail af 20. december 2013 (journalnr. 2013-0009422) har Arbejdsskadestyrelsen anmodet om bemærkninger vedrørende forslag til lov om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion.

I den anledning skal jeg meddele, at lovudkastet ikke giver mig anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Mohammad Ahsan

Preben K. Hansen

Fra: Leif Rasmussen
Sendt: 16. januar 2014 15:14
Til: Preben K. Hansen
Emne: VS: SVAR: høring over lovforslag LF 104 om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte (Id nr.: 529845)
Vedhæftede filer: Høringsbrev 201213.doc; L104 2013.pdf; Signaturbevis.txt

Venlig hilsen

Leif Rasmussen
 Specialkonsulent
 Politisk Juridisk Sekretariat

Direkte: 72206284
 Mobil:
 Epost: LER@ask.dk
 Sikker Epost: ask@ask.dk

Arbejdsskadestyrelsen

Sankt Kjelds Plads 11 • 2100 København Ø • Telefon +4572206000 • Fax +4572206020 • Web www.ask.dk

Fra: Jura og International [mailto:Jura-international-postkasse@sm.dk]
Sendt: 16. januar 2014 15:10
Til: Leif Rasmussen; Arbejdsskadestyrelsen
Emne: SVAR: høring over lovforslag LF 104 om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte (Id nr.: 529845)

Arbejdsskadestyrelsen

Social-, Børne- og Integrationsministeriet har ikke bemærkninger til lovforslaget L 104-2013.

Venlig hilsen

Steffen Juul
 Fuldmægtig

SOCIAL-, BØRNE- OG INTEGRATIONS MINISTERIET

Jura og International
 Holmens Kanal 22
 1060 København K
 Tlf.: 4185 1032
 E-mail: sju@sm.dk

Fra: Leif Rasmussen [mailto:LER@ask.dk]
Sendt: 20. december 2013 14:11
Til: samfund@advokatsamfundet.dk; ac@ac.dk; ast@ast.dk; pote@atp.dk; AMS - BER; ase@ase.dk; avslagelse@stofanet.dk; ckr@eogs.dk; cs@cs.dk; Co10@skaf-net.dk; info@cfu-net.dk; da@da.dk; dfl@dfi.dk; dommerforeningen@gmail.com; Sekretaer.retspolitik@gmail.dk; ff@faengselsforbundet.dk; dj@journalistforbundet.dk; ds@socialrdg.dk; regioner@regioner.dk; dt@datatilsynet.dk; formand@blaabaretter.dk; fa@fanet.dk; kontakt@folkogsikkerhed.dk; jan.brun@hotmail.com;

Soldaterlegatets hørings svar til L 104.

Soldaterlegatet har med tilfredshed noteret sig, at en række bemærkninger i Soldaterlegatets hørings svar af den 18. november 2013 har givet anledning til ændringer i det nu fremsatte lovforslag og til uddybende bemærkninger i høringsnotatet, men Soldaterlegatet finder fortsat anledning til at udtale betydelig bekymring for, om der efter vedtagelse af særloven og øvrige (tidligere) ændringer opnås en retstilstand, der giver veteraner (og andre udsendte) en rimelig adgang til erstatning for psykisk sygdom.

Det skal uddybes i det følgende:

I.

Som det fremgår af lovforslaget forventer man, at der i godt 100 sager vil ske anerkendelse efter særloven. Der er genoptaget i alt ca. 400 sager om psykisk sygdom. Det er uoplyst, hvor mange af disse, der kan forvente at få anerkendt deres psykiske sygdom efter ændringen af erhvervssygdomsfortegnelsen ("forsinket PTSD"). Det er ligeledes uoplyst, hvor mange veteraner, der kan forvente at få anerkendt PTSD (og eventuelt anden psykisk sygdom) efter reglen om anerkendelse "udenfor fortegnelsen"; dvs. efter forelæggelse for erhvervssygdomsudvalget.

Soldaterlegatet skal anmode om, at det oplyses i hvor mange genoptagne sager, der er anerkendt og forventes at ske anerkendelse for "forsinket PTSD" og anerkendelse "udenfor erhvervssygdomsfortegnelsen".

Det er således uafklaret, hvor mange veteraner, der fortsat vil få afslag på erstatning, men det vil efter Soldaterlegatets bedste skøn være flere end 200 og nok mest sandsynligt op imod 250.

Det er selvsagt ikke alle, der er eller bør være berettiget til erstatning, men hvis Arbejdsskadestyrelsen ikke foretager en reel ny vurdering af alle sager og giver vel underbyggede begrundelser for afslag på anerkendelse, må man forvente, at der vil blive klaget til Ankestyrelsen i en meget stor andel af sagerne. Det er administrativt belastende for både Arbejdsskadestyrelsen og Ankestyrelsen og vil i den sidste ende også føre til et større antal retssager. Den del af den videre sagsbehandling; altså de mange veteraner, der ikke lider af PTSD, men af anden psykisk sygdom, er fortsat helt uomtalt i lovforslaget.

Der mangler således fortsat konkrete svar på, hvad der bliver gjort for, at der i alle genoptagne sager foretages en reel ny vurdering og træffes reelt nye afgørelser.

Selvom lovforslaget skal udmønte Folketingets beslutning V 57, er der selvsagt intet til hindre for, at der samtidig tages nødvendige skridt til at sikre, at veteraner og andre udsendte, der lider af anden psykisk sygdom end PTSD, sikres bedre og mere rimelig adgang til at opnå erstatning. De bevisvurderinger, der skal foretages i andre sager end om PTSD, vil fortsat blive underkastet en sagsbehandling, som man må frygte ikke er god nok.

Det har Soldaterlegatet allerede tidligere påpeget i rapporten om "Hjemvendte Soldaters Arbejdsskader", 2013. Den der fremførte kritik bliver ikke løst med særloven, så hvis der er et politisk ønske om at få løst ikke kun en del af veteranernes (og andre udsendtes) erstatningsmæssige problemer, må der tages yderligere initiativer.

II.

Herudover har Soldaterlegatet følgende mere specifikke bemærkninger:

- 1) Både i udkast til lovforslag og i det fremsatte lovforslag - L 104 - foreslås der kun en lempelse af kravet til bevis for tidsmæssig sammenhæng i forhold til PTSD (som skal opstå inden for 6 måneder) og ikke i forhold til forsinket PTSD (som ifølge Arbejdsskadestyrelsen skal opstå indenfor 1-2 år for, at der kan ske anerkendelse administrativt efter erhvervs sygdomsfortegnelsen).

På tidspunktet for V 57 af 23. april 2013, som lovforslaget skal udmønte, var forsinket PTSD endnu ikke optaget på erhvervs sygdomsfortegnelsen. Det kan dog næppe være Folketingets intention, at lempelsen ikke også skal gælde i forhold til forsinket PTSD. Det vil i givet fald – efter den nuværende administrative praksis - betyde, at arbejdsskademyndighederne i forhold til en veteran (og andre) med PTSD opstået senere end 6 måneder efter hjemkomsten vil kunne afvise anerkendelse efter arbejdsskadesikringsloven, hvis den pågældende først har henvendt sig til læge med sine psykiske symptomer eksempelvis 8 år efter hjemkomsten.

Lovforslaget bør derfor også omfatte sent diagnosticeret forsinket PTSD.

- 2) Det er bemærkelsesværdigt, at der i det nye og nu fremsatte lovforslag tilsyneladende lægges op til en stramning af lempelsen af kravet til bevis for tidsmæssig sammenhæng. Ifølge udkast til lovforslag skulle det i en psykiatrisk speciallægeerklæring erklæres, at "*sygdommen sandsynligvis er opstået i tilknytning til...*" jf. § 2, stk. 1, nr. 3. Ifølge det fremsatte lovforslag skal det erklæres, at "*sygdommen er opstået i tilknytning til...*", jf. § 2, stk. 1, nr. 3.

Er den ændrede formulering udtryk for en stramning af beviskravet? Hvis det er tilfældet, hvad er baggrunden herfor? Hvis det ikke er tilfældet, må det præciseres.

- 3) § 8, stk. 2, i udkast til lovforslag er udgået. Høringsnotatet beskriver dette lidt nærmere; særligt på baggrund af høringssvar fra Ankestyrelsen. Bemærkningerne til § 7 synes at angive, at

alle sager; også de der tidligere er afvist af formelle grunde, kan blive bedømt efter særloven. Men det synes ikke at hænge særlig godt sammen med, at det i bemærkningerne anføres, at det er nødvendigt med en bestemmelse, der sikre behandling af tidligere formelt afviste sager, uden at der i lovforslaget synes at være en sådan bestemmelse.

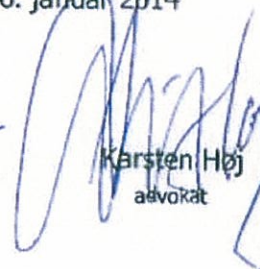
Soldaterlegatet opfordrer på baggrund til en nærmere præcisering af lovens ikrafttrædelsesbestemmelse.

- 4) Det er for Soldaterlegatet besynderligt, at man i lovforslaget indfører en forældelsesfrist i stedet for – som i udkast til lovforslag – at sidestille krav på erstatning efter særloven med krav på erstatning for en erhvervssygdom efter ASL, hvor der ikke er nogen forældelsesfrist.

Soldaterlegatet ønsker derfor oplyst og nærmere begrundet, hvorfor krav efter særloven skal undergives en absolut forældelsesfrist på 30 år, når en sådan ikke gælder for erhvervssygdomme?

København den 16. januar 2014

Thore Clausen
sekretariatschef

Karsten Høj
advokat

Preben K. Hansen

Fra: Jan Brun Andersen [jan.brun@hotmail.com]

Sendt: 14. januar 2014 11:34

Til: Leif Rasmussen; Preben K. Hansen

Emne: Høring over lovforslag LF 104

docId: <http://wzcs/dbp14/DOK459812>

SJ: 1

Til Arbejdsskadestyrelsen

Att.: Hr. Leif Rasmussen og Preben Hansen

Støt Soldater og Pårørende har ingen bemærkninger til det fremsendte udkast til lovforslag LF 194

Med venlig hilsen

Jan Brun Andersen

Formand SSOP